

EKO KROG društvo za naravovarstvo in okoljevarstvo, Ravenska vas 3, 1410 Zagorje ob Savi
davčna številka: 98997661, matična št.: 1050907, št. poslov. računa: 0233 8025 4927 830
tel. +386 31 665 779 ali +386 41 657 203, e-mail: eko.krog@gmail.com, spleť: www.ekokrog.org

Št. dokumenta: D-6/13

Zagorje ob Savi, 5. 3. 2013

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje

Dunajska cesta 22
1000 Ljubljana

Zadeva: Pripombe na Uredbo o spremembi Uredbe o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja

Spoštovani!

Dne 20. 2. 2013 ste pod številko zadeve 007-300/2012 na spletnih straneh Ministrstva za kmetijstvo in okolje, objavili osnutek Uredbe o spremembi Uredbe o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja. V danem roku podajamo naslednja mnenja in pripombe:

1. V vsebinski obrazložitvi predlaganih rešitev ustreznega ovrednotenja vpliva industrije na onesnaženost zraka, regulacije njihovega obratovanja v okoljevarstvenih dovoljenjih in vključitvi v načrte za izboljšanje kakovosti zraka predlagatelj navaja, »*da bodo v uredbo vključene posebne določbe o kakovosti zunanega zraka za obstoječe naprave*«.

Iz osnutka uredbe ni jasno, katere so te posebne določbe. Prosimo za pojasnilo, katere določbe so to in kakšen je njihov vpliv na kakovost zraka.

2. Osnutek sprememb k obstoječi Uredbi o emisiji snovi v zrak iz nepremičnih virov onesnaževanja (Uradni list RS, št. 31/07, 70/08 in 61/09; v nadaljevanju uredba) dodaja 10.a člen, ki v točki (2) pravi, da se »*Ne glede na 25. točko 2. člena te uredbe za največji masni pretok iz tega člena šteje masni pretok, ki je vsota vseh masnih pretokov iz izpustov obstoječe naprave v določenem časovnem obdobju. Masni pretok iz izpusta je masa posamezne snovi ali vsote skupine snovi, ki so izpuščene z odpadnimi plini v eni uri iz posameznega izpusta, določena kot produkt mejne koncentracije, določene v okoljevarstvenem dovoljenju, in največjega prostorninskega pretoka, ki ga opredeli proizvajalec obstoječe naprave v tehnični dokumentaciji ali pa ga opredeli upravljavec naprave pri proizvodni zmogljivosti obstoječe naprave, kadar tehnična dokumentacija ni na voljo.*

Takšna sprememba pomeni sledeče:

- izogib vključitvi razpršenih emisij v masni pretok snovi (kljub navideznemu poudarku predlaganih sprememb na pomembnosti zmanjševanja emisij PM10),
- v okoljevarstveno dovoljenje bo mogoče zapisati mejne vrednosti po meri (željah, predlogih) onesnaževalcev.

Zahtevamo, da 25. točka 2. člena uredbe ostane v veljavi tudi za obstoječe naprave.

Uredba v 6. členu določa obveznost pridobitve OVD tudi za kamnolome. Ista uredba pa istočasno v 5. odstavku 48. člena določa, da se do izdaje predpisa, ki ureja emisije snovi iz območja za pridobivanje mineralnih surovin, določbe uredbe v zvezi s pridobivanjem OVD ne uporabljajo za naprave iz skupine v preglednici priloge 4, označene s številko 2.1 in 2.2, torej kamnolome. Predpisa ni, nikomur v RS ni potrebno pridobiti OVD za kamnolome, ki pa znatno prispevajo k onesnaženosti s PM10 delci. Tokratna sprememba uredbe takšno stanje legalizira v 10.a členu, po katerem se za obstoječe naprave (ki imajo v svojem obsegu dejavnosti tudi kamnolome) *25. točka 2. člena ne uporablja*.

3. Predlagani 10.a člen določa, da se v OVD opredeli največji letni masni pretok za snovi iz priloge 5 te uredbe, ki so ugotovljeni v odpadnih plinih iz obstoječe naprave za celo obstoječo napravo skupaj. **Pripominjamo, da nikjer ni izdelanih kriterijev po katerih naj bi se letni masni pretoki omejevali.** Opredelitev največjega letnega pretoka je voda na mlin onesnaževalcem. Z vidika vpliva na zdravje je določitev največjega letnega pretoka nesmisel, saj so pri vplivih na okolje in zdravje bistvene konice onesnaženja, ki jih celo urni mejni masni pretoki navadno ne zaznajo. Pomembno je namreč tudi, kako se koncentracije onesnažil spreminjajo tekom dneva ali celo ur in s tega vidika je omejitev letnih emisij v nasprotju z vsemi dognanji medicinske stroke in z uzakonjenim načelom preventive. Po mnenju medicinske stroke je v primeru akutne izpostavljenosti onesnažilom zelo pomembno, kakšne so koncentracije tudi vmes, se pravi, ne samo, kakšna je dnevna ali celo samo letna koncentracija, ampak v primeru, da pride znotraj enega dneva do različnih povečanj vplivov, potem so ta povečanja bistvenega pomena glede vpliva na zdravje prebivalstva, četudi povprečna koncentracija ni presežena. Z omejitvijo masnih emisij samo na letnem nivoju obstoječim napravam posredno omogočite (dovolite) velike masne emisije v krajših časovnih obdobjih (ki se kasneje izgubijo v povprečenju), okolje pa obremenite z visokimi trenutnimi (in zdravju škodljivimi) t.i. piki imisijskih koncentracij, ki kljub kratkotrajnemu delovanju pustijo na tkivih trajne posledice.

V prilogi 5 uredbe so naštetih SO₂, NO₂, benzen, skupni prah, Pb, AS, Cd, Ni, Hg in benzo(a)piren. **Zahtevamo, da se v uredbi določijo omejitve urnih masnih pretokov za vse snovi iz priloge 5 in za ostale snovi, ki jih uredba našteva v V. poglavju (21. do vključno 29. člen uredbe).**

V uredbo naj se vključi zahteva, da morajo biti v okoljevarstvenem dovoljenju (za obstoječe in nove naprave) določene urne omejitve masnih pretokov snovi in hkrati tudi koncentracijske omejitve emisij snovi iz priloge 5 uredbe in ostalih snovi, ki jih uredba našteva v V. poglavju (21. do vključno 29. člen uredbe).

4. **V uredbo je nujno potrebno vključiti natančnejšo opredelitev največjega urnega prostorninskega pretoka in največjega masnega pretoka tudi z ozirom na umeščenost odvodnika v konkretnem okolju.** Ni vseeno kako visok je odvodnik in ali je umeščen v neprevetreni dolini, kjer so pogoste temperaturne inverzije ali pa gre za odvodnik na dobro prevetrenem odprtem nenaseljenem prostoru. Upoštevati je potrebno tudi sobivanje ostalih onesnaževalcev v bližini (primer Zasavja kjer sta na majhnem področju dva velika odvodnika). Pri določanju pogojev v okoljevarstvenem dovoljenju je potrebno upoštevati, da je organ, ki določa pogoje, dolžan tudi spremljati, kako upravljavec izpolnjuje pogoje in ga tudi ustrezno nadzirati. V uredbi ne zasledimo določb kdo in na kak način bo izvajal nadzor nad v OVD opredeljenim prostorninskim pretokom odpadnih plinov.
5. Točka (5) 10.a člena ločuje med napravami, ki obratujejo na območjih z različnimi stopnjami onesnaženja in predvideva za naprave na čezmerno onesnaženih območjih strožje pogoje obratovanja. Ni opredeljeno na kak način se bodo strožji pogoji dosegali in izvajali ter kdo bo to nadziral in kontroliral.
6. Točka (6) 10.a člena pravi, da mora upravljavec obstoječe naprave poslati poročilo o opravljenem monitoringu emisije snovi ministrstvu v roku 2. mesecev po poteku rokov iz prejšnjega odstavka na način iz petega odstavka 37. člena te uredbe. V uredbi manjkajo t.i. določbe povratne zanke (državni organ mora poslana poročila tudi strokovno preverjati in v primeru nepravilnosti tudi ukrepati)

V praksi se je že večkrat izkazalo, da so podatki obratovalnih monitoringov vprašljive kakovosti. Zlasti so lahko problematični podatki monitoringov za PM10 (primer LC: nekalibrirana oprema, ni podatkov o emisijah prahu med izpadi elektrofiltrov, v času zagonov in zaustavitvev, ni izračunov razpršenih emisij). Za nekatere zelo nevarne snovi se izvaja samo občasni monitoring, katerega pogostnost je premajhna itd. Prav tako s strani države ni urejenega nadzora in kontrole nad pravilnim delovanjem opreme za trajne meritve, predvsem je problematično neizvajanje kontrolnega monitoringa in kalibracije vgrajenih merilnih instrumentov.

7. Uredba v 20.členu v točki 6 določa, da se pri trajnih meritvah šteje, da obratovanje naprave čezmerno obremenjuje okolje, če zaradi emisije snovi za posamezno snov ali vsoto različnih snovi:
 - katera koli dnevna povprečna vrednost koncentracije presega mejno koncentracijo ali
 - katera koli polurna povprečna vrednost koncentracije več kakor dvakrat presega mejno koncentracijo ali
 - kateri koli urni povprečni masni pretok presega največji masni pretok iz naprave, če je ta za obratovanje naprave določen v OVD.

Na kakšen način se bo pri nedoločenih urnih masnih pretokih (sprememba govori samo o letnih masnih pretokih) izvajalo ugotavljanje čezmerne obremenitve okolja, ni jasno. Ali to pomeni, da 10.a člen pomeni tudi legalizacijo zmanjšanja nadzora nad emisijami snovi v zrak iz obstoječih virov onesnaženja?

Zahteva: Tudi za obstoječe naprave naj se v OVD določijo največji urni masni pretoki iz naprave. Prav tako naj zanje velja 2. točka uredbe v celoti.

8. Osnutek uredbe v 3.členu predlaga, da naj se »*mejne vrednosti za organske snovi ne uporabljajo pri proizvodnji poliuretanskih pen in ekspandiranega polistirena, kadar se za penilo uporablja čiste ogljikovodike*«. **Za izogibanje meritvam emisij organskih snovi iz tovrstne proizvodnje ni nikakršnih razlogov. Mejne vrednosti emisij organskih snovi v zrak naj se uporabljajo tudi zanje.**
9. Osnutek predvideva dodatek točke 11.1 v prilogo 10 uredbe: »*11.1. naprave, ki niso zajete v točkah 1 do 10, če njihov največji masni pretok za katerokoli snov iz te uredbe presega mejni masni pretok te snovi: Pri napravah za obdelavo površin materialov, izdelkov in predmetov z uporabo organskih topil, vključno s pripadajočimi sušilniki, ki niso zajete v točkah 1 do 10 priloge 4 te uredbe, katerim posebnih mejnih vrednosti za emisijo organskih spojin ne določa predpis, ki ureja emisijo snovi v zrak iz naprav ki uporabljajo hlapna organska topila, in predpis, ki ureja emisijo snovi v zrak iz naprav ki uporabljajo halogenirana hlapna organska topila, se mejne vrednosti za emisijo celotnih organskih snovi razen organskih delcev, izražen kot celotni ogljik ne uporabljajo.*« **Menimo, da za izogibanje meritvam emisij organskih snovi iz tovrstne proizvodnje ni nikakršnih razlogov. Mejne vrednosti emisij organskih snovi v zrak, naj se uporabljajo tudi zanje .**

Lep pozdrav.

Uroš Macerl
predsednik društva Eko krog

V vednost:
- Urad varuha človekovih pravic,
- www.ekokrog.org